

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

Националната асоциация за обучение по медийна грамотност си е поставила за цел да направи медийната грамотност високо оценявана и широко практикувана като основно житейско умение. В един медийно-опосредстван свят всички хора са създатели и потребители на медийно съдържание и всеки заслужава да знае как да развива осъзнати, овластяващи взаимоотношения с медиите.

Ние разглеждаме медийната грамотност – способността за достъп, анализ, оценка, създаване и действие, като се използват всички форми на комуникация – като основна грамотност. Обучението по медийна грамотност е процесът на постоянно развиване на навици за изследване и умения за изразяване, необходими на хората, за да бъдат критично мислещи, разсъдливи и ефективни участници в комуникация и информирани и отговорни членове на обществото. Развитието на тези навици и умения е жизненоважно за общественения живот.

Тези основни принципи формулират позицията на NAMLE относно обучението по медийна грамотност и обясняват сложната динамика между индивидите, преживяванията, свързани с медии, медийните институции и системите и структурите, които оформят нашия свят. Документът „Отражение върху практиката“ откроява отличителните черти на ефективното обучение по медийна грамотност. Нашето намерение е тези Основни принципи и „Отражение върху практиката“ да повишат осведомеността и да помогнат за разгръщането на обучението по медийна грамотност във всички аспекти на живота в САЩ

**National Association for
Media Literacy Education**

www.NAMLE.net

NAMLE

Обучението по медийна грамотност:

- 1** **Разширява** концепцията за грамотност като включва всички видове медии и интегрира множество видове грамотност в процеса на развитие на разумни медийни потребители и творци.
- 2** **Възприема** всички хора като способни учащи, които използват своя опит, знания, умения и вярвания, за да произвеждат смисъл от преживяванията си с медиите.
- 3** **Насърчава** прилагането на обучителни практики, които извеждат на преден план любознателното, непредубедено и саморефлексивно изследване, като същевременно наблягат на разума, логиката и доказателствата.
- 4** **Насърчава** учащите активно да упражняват способностите за проучване, размисъл и критично мислене спрямо съобщенията, които възприемат, създават и споделят в непрекъснато развиващата се медийна среда.
- 5** **Изисква** постоянно наличие на възможности за изграждане на умения за учащите, които са интегрирани, междупредметни, интерактивни и подходящи за възрастта и етапа на развитието им.
- 6** **Подкрепя** развитието на медийна култура на участие, която позволява на хората да се ориентират сред безброй етични отговорности, докато създават и споделят медийно съдържание.
- 7** **Отчита**, че медийните институции са културни и търговски субекти, които функционират като посредници за социализация, търговия и промяна.
- 8** **Утвърждава**, че отговорността за това медийната среда да бъде здравословна и да допринесе за общественото благо е споделена между медийните и технологичните компании, правителствата и гражданите.
- 9** **Подчертава** значението на критичното изследване на ролите на медийните индустрии в обществото, включително как тези индустрии влияят и се влияят от властовите системи, с произтичащите от това последици за справедливостта, приобщаването, социалната справедливост и устойчивостта.
- 10** **Дава** възможност на хората да бъдат информирани, разсъдливи, ангажирани и социално отговорни участници в едно демократично общество.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

Отражение върху практиката

Този документ служи като кратък наръчник с насоки за преподавателите по медийна грамотност, в който са изведени нагласи, ценности, техники на преподаване и стратегии в класната стая, утвърждаващи всеки основен принцип. Насърчаваме преподавателите да използват тези насоки, докато обмислят как най-добре да практикуват обучението по медийна грамотност в класовете, на които преподават.

1

Разширява концепцията за грамотност като включва всички видове медии и интегрира множество видове грамотност в процеса на развитие на разумни медийни потребители и творци.

- 1.1 Подобно на четивната грамотност, която изисква както четене, така и писане, обучението по медийна грамотност обхваща както анализ, така и изразяване.
- 1.2 Обучението по медийна грамотност има пресечни линии с други видове грамотност, като информационната, цифровата и социално-емоционалната грамотност.
- 1.3 Обучението по медийна грамотност тласка учащите към участие в широк набор от медийни изживявания в печатни, визуални, аудио и цифрови медии, както лично, така и онлайн.
- 1.4 Обучението по медийна грамотност оценява изследването на съвременните медийни преживявания, които са културно уместни както в учебна среда, така и в ежедневието на учащите.

2

Възприема всички хора като способни учащи, които използват своя опит, знания, умения и вярвания, за да произведат смисъл от преживяванията си с медиите.

- 2.1 Обучението по медийна грамотност учи, че всички медийни преживявания са конструирани и подготвя хората да се отдадат на критичен анализ и размисъл над тези преживявания.
- 2.2 Обучението по медийна грамотност отчита, че хората използват своите индивидуални умения, вярвания и произход, за да извличат смисъл от медийните преживявания.
- 2.3 Обучението по медийна грамотност помага на обучаващите се да идентифицират проявяващите се пристрастия както в рамките на собствените си медийни преживявания, така и в преживяванията на другите.
- 2.4 Обучението по медийна грамотност помага на учащите да осъзнаят и да разсъждават върху смислите, които извличат от медийните преживявания, включително как тези смисли са обвързани с техните собствени ценности и вярвания.
- 2.5 Обучението по медийна грамотност разглежда медийния анализ като процес на изследване с отворен край, което се основава на доказателства, а не като изследване, чрез което се достига до една единствена „правилна“ или до предварително определени интерпретации на медийното съдържание.

3

Насърчава прилагането на обучителни практики, които извеждат на преден план любознателното, непредубедено и саморефлексивно изследване, като същевременно наблюдават на разума, логиката и доказателствата.

- 3.1 За обучението по медийна грамотност това как преподаваме има не по-малко значение от това какво преподаваме.
- 3.2 Обучението по медийна грамотност прилага методи като споделено учене и конструктивистки педагогически методи, при които учителите и учащите се учат едни от други.
- 3.3 Обучението по медийна грамотност стимулира учащите да обмислят как емоциите, предизвикани чрез медийни преживявания, могат да бъдат изследвани посредством разума, фактите, логиката и метапознанието.
- 3.4 Обучението по медийна грамотност използва групови дискусии и анализ на медийните преживявания, за да помогне на учащите да разберат и оценят различните перспективи и гледни точки.
- 3.5 Обучението по медийна грамотност поставя на преден план създаването на медийно съдържание като основна учебна практика за формиране на умения за медийна грамотност.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

Отражение върху практиката

Този документ служи като кратък наръчник с насоки за преподавателите по медийна грамотност, в който са изведени нагласи, ценности, техники на преподаване и стратегии в класната стая, утвърждаващи всеки основен принцип. Насърчаваме преподавателите да използват тези насоки, докато обмислят как най-добре да практикуват обучението по медийна грамотност в класовете, на които преподават.

4 **Насърчава** учащите активно да упражняват способностите за проучване, размисъл и критично мислене спрямо съобщенията, които възприемат, създават и споделят в непрекъснато развиващата се медийна среда.

- 4.1 Обучението по медийна грамотност постулира, че всички медийни преживявания са конструирани и използва основни концепции на медийния анализ, за да помогне на учащите да анализират ефективно тези конструкции.
- 4.2 Обучаващите се в медийна грамотност научават, че всеки вид медия (медията като средство) има уникални езикови кодове, конвенции и конструкции, използвани за предаване на значения.
- 4.3 Обучението по медийна грамотност развива способностите на учащите да задават въпроси, които ще им позволят да придобият по-задълбочено и/или по-комплексно разбиране за медийните преживявания.
- 4.4 Обучението по медийна грамотност насърчава обучаемите да поставят под въпрос и да разсъждават върху всички медийни преживявания, независимо от своите лични предпочитания, ценности и пристрастия.

5 **Изисква** постоянно наличие на възможности за изграждане на умения за учащите, които са интегрирани, междупредметни, интерактивни и подходящи за възрастта и етапа на развитието им.

- 5.1 Обучението по медийна грамотност се провежда в различна цифрова и физическа среда, включително, но не само, в училището, извънучилищни програми, университети и колежи, библиотеки, общностни организации и у дома.
- 5.2 Обучението по медийна грамотност впряга непрекъснато развиващ се комплекс от умения, знания, нагласи и действия.
- 5.3 Обучението по медийна грамотност предоставя на учащите многобройни и разнообразни възможности за развитие и практикуване на умения за анализ и изразяване.
- 5.4 Обучението по медийна грамотност подкрепя избора на подходящи за възрастта и етапа на развитие методи на обучение и материали за различните образователни среди.

6 **Подкрепя** развитието на медийна култура на участие, която позволява на хората да се ориентират сред безброй етични отговорности, докато създават и споделят медийно съдържание.

- 6.1 Обучението по медийна грамотност помага на учащите да изразяват идеите си чрез различни видове медии и медийно съдържание и ги насърчава да разсъждават непрекъснато върху въздействието на техните собствени и на чуждите творения.
- 6.2 Обучението по медийна грамотност помага на учащите да направят връзка между уменията за разбиране и стигане до изводи, докато анализират и създават медийни преживявания.
- 6.3 Обучението по медийна грамотност помага на учащите да развият осъзнати и здравословни навици при взаимодействието им с медии в съвременния свят, наситен с медии.
- 6.4 Обучението по медийна грамотност развива способността за самоконтрол при взаимодействието с медии по начин, който помага на обучаващите се да вземат информирани решения за това кои медии избират да използват, както и за количеството време, прекарано в потребление и създаване на медии.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

Отражение върху практиката

Този документ служи като кратък наръчник с насоки за преподавателите по медийна грамотност, в който са изведени нагласи, ценности, техники на преподаване и стратегии в класната стая, утвърждаващи всеки основен принцип. Насърчаваме преподавателите да използват тези насоки, докато обмислят как най-добре да практикуват обучението по медийна грамотност в класовете, на които преподават.

7 **Отчита**, че медийните институции са културни и търговски субекти, които функционират като посредници за социализация, търговия и промяна.

- 7.1 Обучението по медийна грамотност отдава значение на факта, че всички медийни преживявания имат определена перспектива, контекст и цел и помага на учащите да задават въпроси относно същността, източника, формата и значението на тези аспекти.
- 7.2 Обучението по медийна грамотност утвърждава, че във всички медийни съобщения са заложили определени ценности и гледни точки.
- 7.3 Обучението по медийна грамотност улеснява разбирането и оценяването на медийните преживявания от учащите се чрез лично изследване на вкусовете, изборите и предпочитанията.
- 7.4 Обучението по медийна грамотност помага на хората да се ориентират в медийните преживявания като подкрепя подходи, чрез които се развива техният скептицизъм, а не цинизъм.

8 **Утвърждава**, че отговорността за това медийната среда да бъде здравословна и да допринесе за общественото благо е споделена между медийните и технологичните компании, правителствата и гражданите.

- 8.1 Обучението по медийна грамотност дава възможност на хората да държат медийните производители и разпространители отговорни за това как изпълняват своята споделена роля за създаването и поддържането на здравословен медиен пейзаж.
- 8.2 Обучението по медийна грамотност призовава образователните институции да облекчат усилията на преподавателите, като активно подкрепят критичното мислене във всички аспекти на учебния процес.
- 8.3 Обучението по медийна грамотност образова хората за техните права като творци, потребители и човешки същества в медиен контекст и им дава възможност да използват медийни и технологични инструменти, за да бъдат активно ангажирани в своите общности.
- 8.4 Обучението по медийна грамотност включва разглеждане на начина, по който технологичното развитие и медийното производство влияят върху живите системи и околната среда.

9 **Подчертава** значението на критичното изследване на ролята на медийните индустрии в обществото, включително как тези индустрии влияят и се влияят от властовите системи, с произтичащите от това последици за справедливостта, приобщаването, социалната справедливост и устойчивостта.

- 9.1 Обучението по медийна грамотност учи учащите да изследват как медийните институции и обществените структури, като аудитория, собственост и разпространение, влияят върху начина, по който се конструират медийните преживявания и как хората осмислят тези преживявания.
- 9.2 Обучението по медийна грамотност излага учащите се на медии, които представят различни гласове, гледни точки и общности.
- 9.3 Обучението по медийна грамотност усилва исторически маргинализираните гласове, като включва възможности за разглеждане на межкултурни медии и международни перспективи.
- 9.4 Обучението по медийна грамотност изследва въпроси относно представителството (репрезентацията) като раса, етническа принадлежност, пол, сексуалност, възраст, способности и социално-икономически статус.

Този документ служи като кратък наръчник с насоки за преподавателите по медийна грамотност, в който са изведени нагласи, ценности, техники на преподаване и стратегии в класната стая, утвърждаващи всеки основен принцип. Насърчаваме преподавателите да използват тези насоки, докато обмислят как най-добре да практикуват обучението по медийна грамотност в класовете, на които преподават.

- 10** **Дава** възможност на хората да бъдат информирани, разсъдливи, ангажирани и социално отговорни участници в едно демократично общество.
- 10.1** Обучението по медийна грамотност е в полза на всички хора и е политически безпристрастно.
 - 10.2** Обучението по медийна грамотност признава, че медийните институции и преживявания оказват влияние върху убежденията, нагласите, ценностите, поведението и демократичния процес.
 - 10.3** Обучението по медийна грамотност насърчава интереса към новините и актуалните събития като измерение на гражданското съзнание и следва да повиши разбирането на учащите се за правата и отговорностите, свързани с правото на свобода на изразяване.
 - 10.4** Обучението по медийна грамотност включва специфични подходи за подпомагане на хората да идентифицират качествена, надеждна и точна информация.
 - 10.5** Обучението по медийна грамотност се противопоставя на цензурата и подкрепя правата на учащите за достъп до медийни преживявания от различни източници, които са приобщаващи и подходящи за възрастта и етапа на развитие.